

Sakspapir

Hensikt

Studentorganisasjonen ved Universitetet i Stavanger ønsker å vise sin støtte til SAIHs arbeid for rettferdig finansiering av høyere utdanning globalt.

Bakgrunn

Høyere utdanning er en menneskerett og et viktig verktøy på veien for demokrati, menneskerettigheter og et likeverdig samfunn. Universiteter og høyere utdanningsinstitusjoner er forum hvor unge mennesker kan tenke kritisk, utfordre etablerte systemer og meninger, kjempe mot urett i sine samfunn og samtidig et sted hvor man kan finne seg selv. At flere får tilgang til høyere utdanning, er bra for enkeltindividene som får bedre fremtidsutsikter, men også for samfunnet som helhet siden vi da står bedre rustet til å løse de utfordringer verden står ovenfor.

I store deler av verden kreves det høye skolepenger for å studere, og høyere utdanning blir i praksis kun en mulighet for de rikeste og de som er heldige og mottar stipend. Det kan ikke vi som storsamfunn ta oss råd til. Vi trenger alle stemmer med. For at alle skal få mulighet til tilgang på høyere utdanning, kan vi ikke ha en høyere utdanningssektor som skal tjene penger på sine studenter gjennom skolepenger. Dette undergraver retten til høyere utdanning, viderefører barrierer og har en ekskluderende effekt. Høyere utdanning må være gratis og offentlig finansiert.

I 2023 rapporterte [Tax Justice Network](#) at lavinntektsland mistet om lag 505 milliarder kroner (47 milliarder dollar) i tapte skatteinntekter.¹ Dette er penger tapt som kunne bli brukt til finansiering av høyere utdanning og dermed minsket de negative effektene for studenter grunnet høye skolepenger. Flere land i det globale sør gir uttrykk for frustrasjon over nødvendigheten av å overholde standarder som ikke er tilstrekkelig tilpasset deres spesifikke utfordringer og markedsforhold, uten at de samtidig har reell innflytelse i utformingen av disse standardene. Retningslinjene standardisert av OECD er med på å opprettholde koloniale strukturer ettersom noen få rike land definerer reglene for resten av verden.

For å sikre at høyere utdanning er tilgjengelig for alle, må nasjonalstater verden over ha tilstrekkelige midler i sine nasjonalbudsjett, slik at beslutningstakere i egne land har mulighet til å prioritere mer penger til høyere utdanning. Opprettelse av en skattekonvensjon under FN, kan bidra til nettopp dette. På lengre sikt kan en slik skattekonvensjon ta høyde for utfordringer knyttet til den økte privatiseringen av høyere utdanning internasjonalt, med mål om å skape bedre vilkår for finansiering av høyere utdanning.

¹ [The State of Tax Justice 2023 - Tax Justice Network](#)

Case paper

Purpose

The student organization at the University of Stavanger wants to show its support for SAIH's work for fair financing of higher education globally.

Background

Higher education is a human right and an important tool on the road to democracy, human rights and an equal society. Universities and higher education institutions are forums where young people can think critically, challenge established systems and opinions, fight against injustice in their societies and at the same time a place where you can find yourself. That more people have access to higher education is good for the individuals who get better future prospects, but also for society as a whole since we are then better equipped to solve the challenges the world faces.

In large parts of the world, high school fees are required to study, and higher education becomes in practice only an opportunity for the richest and those who are lucky and receive scholarships. As a large society, we cannot afford that. We need everyone's voice. In order for everyone to have the opportunity to access higher education, we cannot have a higher education sector that will make money from its students through tuition fees. This undermines the right to higher education, perpetuates barriers and has an exclusionary effect. Higher education must be free and publicly funded.

In 2023, the Tax Justice Network reported that low-income countries lost about NOK 505 billion (\$47 billion) in lost tax revenue. This is money lost that could be used to finance higher education and thus reduce the negative effects for students due to high school fees. Several countries in the Global South express frustration at the need to comply with standards that are not sufficiently adapted to their specific challenges and market conditions, without at the same time having a real influence in the design of these standards. The guidelines standardized by the OECD help maintain colonial structures as a few rich countries define the rules for the rest of the world.

To ensure that higher education is accessible to all, nation states around the world must have sufficient funds in their national budgets, so that decision-makers in their own countries have the opportunity to prioritize more money for higher education. Creation of a tax convention under the UN can contribute to precisely this. In the longer term, such a tax convention can take account of challenges linked to the increased privatization of higher education internationally, with the aim of creating better conditions for financing higher education.